

S.P.Q.R.

ROMSELSKABET

- En stemningsrapport fra dagens virusramte Rom
- Thorvaldsen og Christiansborg

I disse tider, hvor landet er lukket ned på grund af risikoen for Corona-smitte, og hvor vi derfor ikke kan mødes, vil vi gerne med jævne mellemrum sende nogle nyhedsbreve til adspredelse og underholdning. Vi vil bla. udsende en rapport fra journalist og forfatter Jesper Storgaard Jensen, der bor i Rom og derfor oplever situationen i Italien på nærmeste hold. Vi vil også bringe beretninger om Thorvaldsen i anledning af 250-året for hans fødsel.

En stemningsrapport fra dagens virusramte Rom

Min sidste lange spadseretur

Tekst og fotos: Jesper Storgaard Jensen

Jeg står i min dagligstue og kikker ud af et vindue. Nedenfor på gaden får jeg endnu en gang øje på ham. En mand i halvtredserne, klædt i dag som han var i går. En sorthvid træningsdragt. Han cykler, rundt og rundt. I går cyklede han frem og tilbage på min vej. En halv time frem og tilbage. Også i dag har han taget cyklen frem. Men nu hjulrer han rundt om husblokken. Jeg ser ham med to minutters mellemrum. Rundt og rundt. Han dukkede op for tre-fire dage siden, da den italienske regering endnu en gang skærpede reglerne for italienernes adfærd i det offentlige rum. Lange løbeture er nu blevet forbudt og kan udløse bøde. Det samme gælder for cykelture. Derfor kører manden i den sorthvide træningsdragt nu rundt og rundt.

”Jeg går hen og køber avisen”, siger jeg til min kone. ”Husk nu at have en god forklaring klar, hvis politiet stopper dig”, siger hun. Og jo, politiet er på gaden, særligt om eftermiddagen. Om formiddagen ser man dem ikke. Men om eftermiddagen begynder de at cirkulere rundt i mit kvarter. De blå blink kan ses på lang afstand, særligt når tusmørket begynder at falde på.

Jeg kommer forbi adskillige patruljer, både politi og carabinieri. Jeg anstrenger mig for at have en så naturlig gang som mulig. En gang, der skal signalere, at jeg på ingen måde har bevæget mig ind i det psykologiske felt der hedder ”dårlig samvittighed”. Og så alligevel må jeg jo indrømme, at jo faktisk mærker et lille stik af dårlig samvittighed, til trods for min ungdommeligt nonchalante spadserestil i lige akkurat det øjeblik. For hvis sandheden skal frem, så må vi rent faktisk kun gå små ture på maksimum 200 m. fra vores bopæl. Men hvem kan holde til det, særligt hvis karantænen kommer til at vare hele april ud? Men den avis, jeg nu har under armen, betyder, at jeg formelt har mit alibi i orden.

Jeg går alene. Og jeg bemærker nu pludselig, at der i mit kvarters kringelkrogede netværk af små gader og veje dukker helt nye horisonter op. Nu kan jeg se helt ned til enden af alle gader. Der er ingen biler eller busser eller cyklister, der bryder mit blik. Der er ingen trafik. Jeg placerer mig midt på den lange Viale Angelico – i Prati-kvarteret – og kan se dens ende – vel en kilometer længere fremme – ved Piazza Risorgimento. Og jeg imponeres over, hvor langt vi menneskers syn rent faktisk rækker.

Jeg kommer forbi andre mennesker, der også spadserer. Af og til går folk udenom mig i en stor bue. Men jeg bliver ikke fornærmet. For ofte gør jeg selv det samme. Jeg har ingen øjenkontakt med de mennesker, jeg går forbi. De fleste bærer en ansigtsmaske, der dækker 2/3 af deres ansigt. For det meste kan man kun lige akkurat se deres øjne. Nej, vi har ingen øjenkontakt. For øjenkontakt er vel et ubevidst ønske om at skabe en kontakt med det menneske hvis vej man krydser. Men i denne periode ønsker vi ingen kontakt. Vi må ikke have kontakt. Kodeordene er "social distance". Så vi slår blikket ned og lader fødderne tale. Det er som om, at vi i det øjeblik, vi går forbi et andet ansigtsmaskebeklædt menneske, er bevidste om, at vi i det øjeblik deler et skæbnefællesskab hvor hverken ord eller øjenkontakt er nødvendige.

De smukke Judastræer med de farvestrålende lyserøde blade står nu i fuldt forårsflor og ser pragtfulde ud. Mange af deres nedfaldne blade ligger og gør fortovene til små farveeksplorationer. Alligevel mærker man ikke foråret på samme måde som tidligere. Det er jo ganske vist forår, hvis man kikker på kalenderen, mens min mentale årstid står nok snarere og vibrerer mellem januar og februar. Og jeg tænker: hvad mon der sker i april? Vil vores karantæneperiode blive forlænget, eller vil vi blive sluppet løs den 3. april? Der er endnu ikke noget svar på disse spørgsmål. Rygterne svirrer i disse dage, og det seneste jeg har hørt er, at karantæneperioden muligvis forlænges til den 20. april.

Jeg går hen over Piazza Risorgimento og i retning af Vatikanstatens berømte museum. Her, langs de høje mure, står sædvanligvis tusindvis af turister i en endeløs kø og venter på at bliver lukket ind i de hellige kunsthaller. I dag er der ikke et øje.

Af og til går jeg forbi balkoner, hvor det italienske flag er blevet hængt ud, og mange steder kan man se det populære hashtag #andràtuttobene – det hele skal nok gå. Spørgsmålet er hvordan? Mens disse linjer skrives, gør de europæiske ledere deres bedste for at skjule, at de i virkeligheden er totalt uenige om, hvordan EU's kæmpemæssige økonomiske hjælpepakke skal skrues sammen, og hvor pengene skal kunne bruges. Imens spreder de forskellige landes røde tal på bundlinjen sig omtrent med samme hast som Covid-19. Smitten har først krævet menneskelige dødsopfre, senere kommer turen til virksomhederne og erhvervslivet. For den i forvejen skrøbelige italienske økonomi vil det kræve flere år at rette op på de skader, som corona-virussen har skabt på bare få måneder.

Da jeg atter er hjemme, bladrer jeg distræt i min avis. Mit blik falder på en artikel, der informerer om de sidste stramninger vedr. bl.a. umotiverede gåture. Nu vanker der bøder på mellem 400 euro og 3000 euro for bevægelser i det offentlige rum, som vi ikke kan begrunde. Jeg kikker på min mobiltelefon. 10087 skridt har jeg taget gennem et usædvanligt mennesketomt Rom. Det blev (måske) min sidste lange spadseretur.

Thorvaldsen og Christiansborg

Tekst: Susanne Trudsø

Vi kan i år fejre Thorvaldsen 250 års fødselsdag. I den anledning vil vi gerne sende nogle små historier, hvor Bertel Thorvaldsen er det gennemgående omdrejningspunkt. De små historier kan benyttes blot som læsestof eller de kan være en inspiration til en gåtur i dag eller senere, alt efter forholdene og eget helbred.

En ulykke kommer sjældent alene. København bliver fra sidst i 1700-tallet ramt af en række katastrofer. I 1794 brænder Christiansborg slot, i 1795 oplever københavnernes byens anden store bybrand, og i 1807 bliver landets hovedstad udsat for englændernes bombardement. Efterfølgende skulle store dele af København genopbygges, og en af danmarkshistoriens mest fremtrædende og indflydelsesrige arkitekter C. F. Hansen står for genopbygningen af adskillige af byens mest markante bygninger, heriblandt Christiansborg slot. C.F. Hansens stil er klassisk og er hans fortolkning af Romerrigets magtfulde arkitektur.

C. F. Hansens Christiansborg slot, hvor der i den centrale facade ses fire skulpturer og herover fire medaljoner

I 1793 vinder Bertel Thorvaldsen den store guldmedalje, hvilket bliver højdepunktet på hans akademiske uddannelse som billedhugger. Med guldmedaljen følger et stipendium til en treårig udenlandsrejse, der dog først kan finde sted, når den sidst afrejste kunstner er kommet hjem. For Akademiet har kun råd til at have én stipendiat på rejse ad gangen. Der kunne således let gå nogle år, førend rejsen kan realiseres. Dette sker også i Thorvaldsens tilfælde. Først den 30. august 1796 - og således efter slottets brand samt bybranden - sejler Thorvaldsen afsted med den kongelige fregat Thetis, der skulle til La Valetta på Malta. Efter

en karantæneperiode kommer Thorvaldsen endelig i land og kan sidenhen fortsætte sin rejse mod Rom via Palermo og Napoli. Han ankommer til Rom den 8. marts 1797.

Opholdet i Rom bliver dog til langt mere end de påtænkte tre år. Thorvaldsen etablerer sig, får bestillinger og også hjemmefra. C. F. Hansen skriver således nytårsaftensdag 1806 et langt brev til Thorvaldsen vedrørende udsmykningen af facaden på hans kommende Christiansborg slot. I brevet bestiller arkitekten fire medaljoner, som skal svare til fire sandstensfigurer, der skal udføres af billedhuggeren og professoren Nicolai Dajon og opstilles i nicher. I sit brev skriver C. F. Hansen: ” Oven over disse Nisker, er Medaillonger, som holder 2 Alen og 9 Tomme, dansk Maal i Diameter, i disse vilde ieg gerne have 4 Stykker Basrilieffi af Vid Marmor, som havde en Alogorie paa de i Niskerne staaende Figurer, ...”

Det allegoriske tema for såvel skulpturerne og medaljonerne skal være: Retfærdighed, Sandhed, Klogskab og Styrke. Midt i februar 1807 takker Thorvaldsen for bestillingen og foreslår, at motiverne tages fra den græske mytologi. Siden 1783 har den danske arkæolog Georg Zoega boet i Rom, og af ham lærer Thorvaldsen umådelig meget. Zoega er ellers ikke imponeret over Thorvaldsen ved ankomsten til Rom, hvor han i et brev til en ven skrev: ” Vor Landsmand, Thorvaldsen, som tilbringer otte Dage her hos mig, for at besøge Mærkværdighederne af dette Nabolag, er en fortræffelig Artist af megen Smag og Følelse, men alt for uvidende i Alt, hvad er udenfor Konsten. Incidenter sagt, er det meget ilde overlact af Academiet, at de sende Folk saa ganske raae til Italien, hvor de siden maa tabe en Mangfoldighed af Tid med at lære Ting, uden hvilke de ei tilbørligen kan nytte deres Ophold her, og som de lettere og snarere kunne have lært, førend de begav sig paa Reisen. Uden at vide et Ord Italiensk eller Fransk, uden den ringeste Kundskab om Historie og Mythologie, hvorledes er det muligt, at en Kunstner studerer her, som han burde?”

Thorvaldsens skitse til *Herkules og Hebe*

Thorvaldsens relief af *Jupiter og Nemesis*

Måske søger Thorvaldsen hjælp hos sin enestående ven og vejleder Zoega med den ikonografiske udformning af reliefferne, som bliver modelleret i årene 1808-10, og hvor kunstneren i hvert tilfælde vælger et mytologisk par, der samtidig skal uddybe de planlagte skulpturers symbolindhold. Klogskab bliver illustreret med Miverva og Prometheus, hvor han som en billedhugger har skabt det første menneske i ler, mens gudinden indgiver mennesket bevidsthed eller sjæl i form af en sommerfugl, som hun sætter på dets hoved. Styrken bliver illustreret med Herkules der modtager udødelighedens drik af Hebe. Herkules kendes på køllen og det løveskind, som han sidder på; engang havde han nemlig kvalt en løve med de bare næver. Sundhed – en læsefejl sneg sig ind undervejs, hvorved at sandhed bliver til sundhed – bliver fremstillet som lægeguden Æskulap og hans datter, Hygieia, der som

sundhedens gudinden giver slangen, der snor sig om Æskulaps stav, næring fra en skål. Som symbol på Retfærdighed vælger Thorvaldsen Nemesis, som er den gudinde, der straffer menneskers stolthed og overmod. Hun oplæser således listen over de skyldige, mens hendes fod hviler på lykkens hjul. Jupiter, Olympens hersker, lytter, da han fungerer som den højeste dommer. Jupiters kendetegn, ørnen, er der også.

Nicolai Dajon arbejder samtidigt med sin del af udsmykningsopgaven og indsender små modeller til to af statuerne til Slotsbygningsskmissionen i København, men statuetterne bliver negligeret, og i 1809 overgår hele bestillingen til Thorvaldsen. Der går dog en rum tid førend Thorvaldsen udfører medaljonerne og afskiber dem hjem til Danmark. Det er i 1825, og slottet står færdigt i 1828, dog uden statuerne i nicher. Arbejdet med disse påbegynder Thorvaldsen først i 1839 efter, at han er vendt hjem til fædrelandet fra Rom. Af de fire skulpturer modellerer Thorvaldsen selv i de efterfølgende år den 4 meter høje skulptur af Herkules, mens Æskulap, Minerva og Nemesis færdiggøres af hans elev H. W. Bissen efter Thorvaldsens nøje angivelser. Æskulap-skulpturen påbegynder Thorvaldsen oprindeligt selv, men den store model styrter sammen for ham. Alderdommen og deraf følgende skavanker er begyndt at plage billedhuggeren. Thorvaldsen dør en martsdag i 1844 og nåede således ikke at opleve, at de fire kolossalstatuer støbes i 1847 i bronze og opsættes i de fire nicher på Christianborg slots facade.

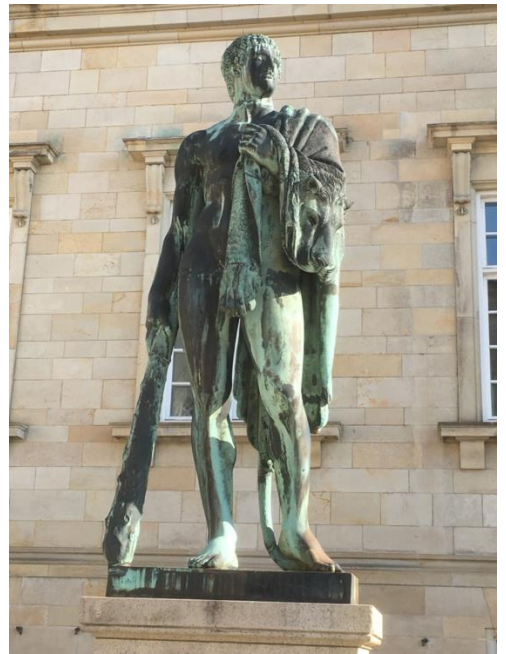
Nedrivningen af C. F. Hansens Christiansborg slot er i gang. I forgrunden til højre ses skulpturen af Æskulap, som er midlertidigt placeret i haven.

Den 3. oktober 1884 brænder Christiansborg slot – en brand, som med stor indlevelse beskrives af Herman Bang i Nationaltidende – og resultatet af den opfattende brand er at kun slottets mure står tilbage. Og Thorvaldsens værker i facadeudsmykningen overlever faktisk branden. Sidenhen bliver de flyttet. De fire medaljoner er i dag at finde i inde det nye og tredje Christiansborg slots Kongeport (indgang fra Ridebanen), mens de fire bronzeskulpturer er at finde i Prins Jørgens gård mellem slottet og Thorvaldsens Museum.

God jagt på Thorvaldsen i København! Og husk at holde god afstand til andre!

Minerva giver sjæl til mennesket i form af en sommerfugl, mens Prometheus ser til.

Herkules i Prins Jørgensgård.

Romselskabet S.P.Q.R
Vesterdalen 52 | 2870 Dyssegård | Telefon 22 30 64 60 | mogensbang@vesterdalen.dk
Jyske Bank 7854 1361115

